

2. Goshen-Gottstein Alon. The Sinner and the Amnesiac: The Rabbinic Invention of Elisha Ben Abuya and Eleazar Ben Arach. Stanford University Press, 2000.

3. Libes Yehuda. Elisha's sin: Four entered Pardes and the nature of the Jewish Mysticism. Jerusalem: Akademon, 1990. 2<sup>nd</sup> edition (Hebrew).

4. Korzakova Hava B. Love Inscription from the Funeral Cave in Maresha // Hyperboreus, In memoriam A. I. Zaicev. No. 7. Fasc. 1–2. 2001. P. 185–194. English summary. P. 194–195.

5. Meir Ofra. The historical contribution of the legends of our Sages – in light of the legends of Rabbi and Antoninus // Mahanaim, Sivan 1994. P. 8–25 (Hebrew).

6. Segal Alan F. Two Powers in Heaven. Leiden: E. J. Brill, 1977.

7. Sperber Daniel. Essays on Greek and Latin in the Mishna, Talmud and midrashic Literature. Jerusalem: Makor Publishing, 1982.

8. Sperber Daniel. Greek in Talmudic Palestine. Bar-Ilan University Press, 2012.

9. Stroumsa Gedaliahu G. Aher: A Gnostic // The Rediscovery of Gnosticism. Supplements to Numen XLI, ed. Bentley Layton. Leiden: E. J. Brill, 1981, II. P. 808–818.

10. Wolfish Avraham. The search for Elisha ben Abuya, the literary and historical figure // Katharsis, 11, 2009. P. 23–57 (Hebrew).

УДК 141

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-414-9-60>

**Орехова А. А.**

ORCID: 0009-0002-7211-1191

*студентка, 1-й рік ліценціату з Екуменічної теології*

*Папський університет Св. Томи Аквінського «Ангелікум»*

*м. Рим, Італія*

## **ОБРАЗ СТРАЖДЕННОГО МЕСІЇ В ПЕСІКТА РАББАТИ 34–37**

**Ключові слова:** Стражденний Месія, Месія Єфрем, єврейська література, рабиністична література, мідраш, гомілія, Кумран, християнський наратив, автентичність, апокаліптика, месіянство.

*Песикта Раббати* – середньовічний рабинський твір у формі мідраша, який використовувався в особливий літургійний період. Твір датується V–VI ст. н. е., але містить набагато давніший матеріал

I–II ст. н. е. Можливо, додаткове нарощування тексту відбулося у XII–XIII ст. н. е. *Песикта Раббати* поєднує “месіянські уривки” Танаху та апокаліптичні наративи з єврейських і, можливо, неєврейських джерел в унікальний спосіб, якого немає в інших рабинських текстах пізньої Античності. Текст включає розповіді про Стражденного Месію, що, можливо, були створені *даршаном* (гомілістом), який представив оригінальне месіянське бачення. Не виключено, що текст був пов’язаний з послідовниками месіянського руху. Месіянські наративи в *Песикта Раббати* становлять серію текстів, які хронологічно рухаються вперед від початкової появи Месії Сфрема до часу спасіння.

З часів Середньовіччя вчені, наприклад Азарія деї Россі (XVI ст.), заперечували автентичність цих уривків у *Песикта Раббати*, наполягаючи на християнському впливі, особливо наративу страстей. Однак сьогодні дедалі частіше звучать голоси на захист автентичності уривків про Стражденного Месію, оскільки ці наративи у творі стилістично подібні до інших гомілій *Песикта Раббати* та відповідають герменевтичним прийомам мідраша.

### Література:

1. Bamberger, Bernard J. A Messianic Document of the seventh century // Hebrew Union College Annual. Vol. 15 (1940). P. 425–431.
2. Kern Ulmer, Brigitte (Rivka). Some Redactional Problems in Pesiqta Rabbati // Review of Rabbinic Judaism, 1998.
3. Pesikta Rabbati / Translated by William G. Braude. Yale University Press, 2 vol., New Haven, 1968.
4. Pesiqta Rabbati. URL: [https://www.sefaria.org/Pesikta\\_Rabbati?tab=contents](https://www.sefaria.org/Pesikta_Rabbati?tab=contents) (in Hebrew).
5. Rothstein David. Cultic offerings of foreigners: The exegetical logic informing Pesiqta rabbati’s “exclusivist” interpretation of Lev 22:17–25 and related biblical passages // Biblische Zeitschrift, 62. 2018. P. 100–116.
6. Ulmer Rivka. The Contours of the Messiah in Pesiqta Rabbati // The Harvard Theological Review. Vol. 106. No. 2 (April 2013). Cambridge University Press. P. 115–144.
7. Ulmer Rivka. Manuscript Fragments of Pesiqta Rabbati from the Cairo Geniza and European Collections // Hebrew Union College Annual. Vol. 87 (2016). P. 203–250.
8. Ulmer Rivka. Apocalypticism in the Homiletic Text of Pesiqta Rabbati // Journal for the Study of Judaism in the Persian, Hellenistic, and Roman Period. Vol. 50. No. 1 (2019). Brill. P. 101–139.